รายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ กรมพัฒนาที่ดิน
รอบการประเมินที่ ๒/๒๕๖๙ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ผู้จัดทำรายงาน : นางสาวกุลธิดา ฉายสุวรรณ์ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน

หน่วยงาน กลุ่ม/ฝ่าย : กลุ่มงบประมาณ กองคลัง

ชื่อหลักสูตร : วัยใส ฉลาดรู้เน็ต (DS๒๑)

วิธีการพัฒนา : การพัฒนาทางไกลด้วยระบบการฝึกอบรมผ่านศูนย์การเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ (OCSC Learning Portal)

วันที่เข้ารับการพัฒนา : วันอังคาร ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๙

จัดโดย : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อสื่อสารกับทุกคนทุกกลุ่มวัยอย่างเข้าใจง่าย
๒. เพื่อเพิ่มความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สรุปเนื้อหาการฝึกอบรม :

ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ)

DQ เป็นผลจากศึกษาและพัฒนาของหน่วยงานที่มีชื่อเรียกว่า DQ Institute เกิดจากความร่วมมือกันของภาครัฐและเอกชนทั่วโลกประสานงานร่วมกับ World Economic Formu ที่ส่งเสริมให้เด็ก ๆ ทั่วโลกมีความรู้และทักษะในการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย แต่ไม่ใช่แค่เด็ก ๆ เท่านั้นที่ควรเป็น “ผู้ฉลาดรู้เน็ต” แต่รวมไปถึงคุณปู่ คุณย่า และทุกคนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต

พลเมืองดิจิทัลที่ดี มีทักษะ ๘ ข้อที่ควรทำตาม ดังนี้

๑. ทักษะในการเป็นตัวอย่างที่ดี

- ใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในแง่บวก ทั้งความคิด ความรู้สึก

- มีวิจารณญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมใช้งานในสังคมออนไลน์ และรับผิดชอบ

- รู้กฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การระราน หรือการใช้คำที่สร้างความเกลียดชังผู้อื่นทางสื่อออนไลน์

๒. ทักษะในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

- ป้องกันการขโมยข้อมูล ไปสวมรอยทำธุรกรรมออนไลน์

- รักษา ป้องกันความเสียหายของข้อมูล ระบบ และอุปกรณ์

๓. ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณที่ดี

- สามารถวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ผิด

- รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้

- เข้าใจรูปแบบการหลอกลวงต่าง ๆ ในโลกไซเบอร์ เช่น ข่าวปลอม เว็บปลอม ภาพตัดต่อ

๔. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว

- รู้จักปกป้องข้อมูลความเป็นส่วนตัวในโลกออนไลน์

- รู้เท่าทันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต เช่น มัลแวร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ และกลลวงทางไซเบอร์ที่ขโมยข้อมูลไปใช้ในทางที่เสียหาย

๕. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ

- บริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ยุคดิจิทัล

- ควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกภายนอก

- ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้เวลาหน้าจอนานเกินไป การทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และผลเสียของการเสพติดสื่อดิจิทัล

๖. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์

- สามารถเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลว่าจะหลงเหลือร่องรอยข้อมูลทิ้งไว้เสมอ

- เข้าใจผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้อย่างรับผิดชอบ

๗. ทักษะในการรับมือกับการระรานทางไซเบอร์

- ปิดกั้นผู้ที่ระรานและไม่ตอบโต้ด้วยวิธีเดียวกัน

- ขอความช่วยเหลือผู้ปกครอง ครู หรือผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งแจ้งต่อผู้ดูแลระบบ

- เข็มแข็งและกล้าเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว

๘. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม

- มีความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์

Cyberbullying ไม่ใช่เรื่องตลก

“Cyberbullying” หรือ “การระรานทางไซเบอร์” เป็นคำที่เราคงเคยได้ยินหรืออาจจะเคยเผลอทำลงไปโดยไม่รู้ตัว เป็นการระรานโดยใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือ เพื่อทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนรำคาญ หรือรู้สึกไม่ดีต่าง ๆ

พฤติกรรมอะไรบ้างที่เป็น Cyberbullying?

- การโพสต์ภาพตัดต่อล้อเลียนหรือภาพที่ทำให้เกิดความเสียหาย
- การใช้ถ้อยคำนินทา ด่าทอ ให้เพื่อน ๆ รู้สึกเสียหาย อับอาย
- ใส่ร้าย ข่มขู่หรือทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย
- สวมรอยออนไลน์

ข้อแนะนำในการป้องกันและรับมือ Cyberbullying

๑. อย่าแชร์บัญชี Social Media กับบุคคลอื่น แม้กระทั่งเพื่อนหรือพี่น้องในครอบครัวก็ตาม เนื่องจากอาจถูกนำไปใช้กลั่นแกล้งได้
๒. อย่าส่งรูปถ่ายส่วนตัว ล่อแหลมหรือโป๊เปลือยให้บุคคลอื่น เพราะมีโอกาสที่จะถูกนำรูปมาแบล็กเมลในภายหลังได้
๓. ระมัดระวังการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์ การ “คิดก่อนโพสต์” โดยไม่โพสต์ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เลขบัตรประชาชน เอกสารสำคัญ ภาพถ่ายที่มีข้อมูลส่วนตัว รวมถึงตั้งค่าขอระบบเพื่อจำกัดรายชื่อหรือคนที่สามารถเห็นโพสต์ของเราได้ เพราะข้อมูลเหล่านี้อาจถูกผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ในการแฮกรหัสผ่าน สวมรอย หรือขโมยภาพไปตัดต่อกลั่นแกล้ง

Code สำคัญ ลด Cyberbullying

Stop หยุดการตอบโต้ เมื่อถูกระรานหรือคุกคามทางออนไลน์ รวมทั้งการบล็อกผู้ระรานไปเลย ไม่ให้กลับมาระรานเราได้อีก

Tell บอกพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือ

Del หรือ Delete ลบข้อความกลั่นแกล้ง หรือแจ้งให้ผู้ดูแลระบบลบโพสต์นั้นออก

Strong เข้มแข็ง ไม่ใส่ใจให้คุณค่ากับการะรานนั้น และใช้เป็นแรงผลักดันให้เราดีขึ้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cyberbullying

Cyberbullying คือ การระรานในรูปแบบการด่าทอ กล่าวหา ใช้ถ้อยคำเสียดสี ต่อว่าผู้อื่น โดยใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการระรานรังแกกัน โดยเป็นการเฉพาะเจาะจงบุคคลเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรังแกที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ครั้งเดียวจบ ซึ่งสามารถแตกประเด็นออกไปได้ ๖ รูปแบบ ดังนี้

๑. ทำให้อับอาย สร้างความเสียหายต่อผู้ถูกกระทำ

โดยส่วนมากจะเป็นการระรานเพื่อสร้างความอับดายและความเสียหายต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ด่าทอ พูดจาส่อเสียด ให้ร้าย ผ่านช่องทางการสนทนา หรือโพสต์อย่างโจ่งแจ้งที่หน้าโซเชียลของผู้ถูกกระทำ เช่น แช็ตเฟซบุ๊กหรือไลน์มาต่อว่าใช้ถ้วยคำในทางลบ โดยกุข่าวโคมลอย เรื่องที่ไม่เป็นความจริงให้เกิดกระแสพูดต่อ ๆ กันไป

๒. แฉด้วยคลิป

คลิปอนาจาร หรือคลิปที่เหยื่อถูกรุมทำร้าย รุมแกล้ง ที่มีการนำไปโพสต์บนโซเชียลมีเดีย ก่อให้เกิดความอับอาย เสื่อมเสียต่อเหยื่อ จากคอมเมนต์เสีย ๆ หาย ๆ

๓. การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่น

โดยเฉพาะกรณีเปิดเผยรหัสผ่านของโซเชียลให้ผู้อื่นรู้ ยกตัวอย่าง เช่น ให้เพื่อนสมัครเฟซบุ๊กหรือไลน์ให้ เคสนี้ก็อาจโดนระรานด้วยการถูกสวมรอยใช้เฟซบุ๊กโพสต์ข้อความหยาบคาย ให้ร้ายบุคคลอื่น โพสต์รูปโป๊ คลิปวิดิโอลามก หรือสร้างความเสียหายในรูปแบบต่าง ๆ

๔. การแบล็กเมล

การนำความลับหรือภาพลับของเพื่อนมาเปิดเผยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการแชร์ต่อกันไปอย่างกว้างขาง หรือการใส่ร้ายป้ายสี เช่น ตัดต่อรูปภาพน่าเกลียดๆ หรือการแอบถ่ายภาพหลุดที่น่าขำมาโพสต์ประจานและแสดงความคิดเห็นอย่างสนุกสนานเกินเลย บางครั้งก็ยังเป็นการคุกคามทางเพศ ถ่ายภาพโป๊เปลือย หรือใช้เป็นเครื่องมือต่อรองเรียกรับผลประโยชน์หรือค่าไถ่อีกด้วย

๕. การหลอกลวง

มีทั้งการหลอกลวงให้หลง ให้ออกมานัดเจอเพื่อทำมิดีมิร้าย หรือการหลอกลวงให้ผู้เสียหายโอนเงินไปให้ด้วยวิธีการต่าง ๆ

๖. การสร้างกลุ่มในโซเชียลเพื่อโจมตีโดยเฉพาะ

อย่างที่เราเห็นคนตั้งเพจแอนตี้ โจมตีบุคคลหนึ่งขึ้นมา มีการจับผิดทุกอิริยาบถ แล้วนำมาถกประเด็นให้เกิดความเสียหายต่อคนที่ตัวเองไม่ชอบ หรืออาจมีการโน้มน้าวให้คนอื่นรู้สึกรังเกียจ และกีดกันให้ออกจากกลุ่มจากสังคมที่อยู่ บางครั้งเลยเถิดถึงขนาดไล่ให้เขาไปตาย หรือยุให้ฆ่าตัวตาย การกระทำแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพราะในโลกออนไลน์นั้นผู้ระรานรังแกไม่ได้เผชิญหน้ากับคู่กรณีจริง ๆ และในโลกออนไลน์การกระจายข้อมูลข่าวสารนั้นแพร่กระจายไปได้เร็วมาก นั่นหมายความว่าอาจจะทำให้ฝ่ายที่ถูกรังแกอับอายขายหน้าหรือทนไม่ได้จนกลายเป็นปัญหาบานปลาย จนไปถึงขั้นเกิดเป็นคดีความฟ้องร้องกันอีกด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับ :

๑. สามารถสื่อสารกับทุกคนทุกกลุ่มวัยอย่างเข้าใจง่าย
๒. มีความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น